

У процесі реалізації бюджетування виконують такі завдання: планування основних напрямів діяльності підприємства загалом і структурних підрозділів; планування доходів і видатків за різними напрямками діяльності; планування придбання і реалізації основних засобів; планування зміни заборгованостей і власних коштів; планування використання матеріальних і людських ресурсів; підготовка прогнозової фінансової звітності; контроль за виконанням бюджетного плану [12].

Застосовуючи систему бюджетування, підприємство отримує змогу [13]:

- складати реальні прогнози фінансово-господарської діяльності;
- вчасно виявляти найбільш "вузькі" місця в управлінні підприємством;
- швидко підраховувати економічні наслідки при можливих відхиленнях від наміченого плану та вчасно прийняти ефективне рішення;
- скоординувати роботу структурних підрозділів і служб для досягнення поставленої мети;
- підвищити якість управління підприємством за рахунок оперативного відстеження відхилень факту від плану й своєчасно приймати рішення.

Як результат, від запровадження бюджетування підприємство і його керівники отримують процедури регулярного фінансового планування й контролю над виконанням бюджету; підвищується рівень фінансової дисципліни менеджерів і керівників підприємства; підприємство має річний бюджет.

Отже, для забезпечення ефективного планування діяльності, підприємства повинні поступово запроваджувати систему бюджетування задля вироблення та підвищення фінансової обґрунтованості прийнятих управлінських рішень, від яких, своєю чергою, залежить подальший розвиток підприємства.

Література

1. Сомов В.Ф. Бизнес-план как инструмент оценки предпринимательской деятельности (бизнеса) / В.Ф. Сомов // Стратегія розвитку України : наук. журнал. – 2003. – № 31. – С. 367-374.
2. Стоянова Э. Финансовый менеджмент : учебник [для студ. ВУЗов] / Э. Стоянова. – М. : Изд-во "Перспектива", 2005. – 537 с.
3. Хруцкий В. Внутрифирменное бюджетирование : учебник / В. Хруцкий. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2002. – 400 с.
4. Хорнеген Ч. Управленческий учет : учебник / Ч. Хорнеген, Дж. Фостер. – СПб. : Изд-во "Питер", 2008. – 1008 с.
5. Коваленко О. Роль бюджетування в антикризовому управлінні підприємством / О. Коваленко // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2009. – Т. 1, № 3. – С. 110-114.
6. Семенов В.М. Экономика предприятия : учебник / В.М. Семенов. – М. : Изд-во "Центр экономики и маркетинга", 2008. – 312 с.
7. Хліпальська В. Бюджетне планування запасів і витрат з їх придбання і зберігання / В. Хліпальська // Бухгалтерський облік і аудит : наук. журнал. – 2004. – № 3. – С. 18-22.
8. Карпов Т.П. Управленческий учет : учебник / Т.П. Карпов. – М. : Изд-во ЮНИТИ, 2001. – 350 с.
9. Харко А.Ю. Бюджетування у процесі управління фінансовою діяльністю підприємства / А.Ю. Харко // Фінанси України : журнал. – 2001. – № 9. – С. 82-91.
10. Кузьмін О.Є. Бюджетування на підприємстві : навч. посібн. / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К. : Вид-во "Кондор", 2008. – 312 с.
11. Бень Т.Г. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств / Т.Г. Бень, С.Б. Довбня // Фінанси України : журнал. – 2000. – № 7. – С. 48-55.

12. Міновська М.В. Аспекти бюджетування : переваги та недоліки, успіхи та помилки / М.В. Міновська, Ю.О. Виноградова // Вісник Донецького національного технічного університету : зб. наук. праць. – 2007. – № 3 (3). – С. 50-57.

13. Прохорова В.В. Бюджетування як прогресивна технологія фінансового планування та оперативного контролю / В.В. Прохорова, О.О. Таранець. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.confcontact.com/>.

Бородин Н.З. Бюджетирование – современный инструмент финансового управления деятельности предприятий

Определена сущность понятия "бюджет" и "бюджетирование", их роль в управлении предприятием. Определено основное назначение бюджета. Рассмотрены теоретические и практические основы бюджетирования как неотъемлемой составляющей процесса планирования на предприятии. Определены задачи, которые выполняет бюджетирование в процессе реализации. Исследованы возможные преимущества от бюджетирования финансово-хозяйственной деятельности на предприятии.

Ключевые слова: бюджет, бюджетирование, планирование, управление.

Borodina N.Z. Budgeting as a modern tool of financial management enterprises

The article defines the essence of the concept of "budget" and "budgeting" and their role in enterprise management. Definitely the main purpose of the budget. The theoretical and practical principles of budgeting as an integral part of the planning process in the company. Detected tasks performed in the process of budgeting. Investigated the possible benefits of budgeting financial activities for the company.

Keywords: budget, budgeting, planning and management.

УДК 658.14

Доц. Т.А. Городня, канд. екон. наук;
магістрант Т.А. Кузик – Львівська КА

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Проведено аналіз досліджень фінансової стійкості та платоспроможності підприємств; розглянуто важливість забезпечення стійкості та платоспроможності; проведено аналіз фінансової стійкості та платоспроможності обраного підприємства; проведено рейтингову оцінку відносних показників фінансової стійкості підприємства за методикою О.Д. Шеремета.

Ключові слова: фінансова стійкість, платоспроможність, алгоритм, фактори, рейтингова оцінка, матриця.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності є однією з найбільш актуальних для більшості вітчизняних підприємств. Розуміючи під фінансовою стійкістю здатність організації стабільно функціонувати, одержуючи достатній для відтворення та розвитку прибуток, своєчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання за платежами, у практичній діяльності підприємства постають труднощі у визначенні механізму, що забезпечував би порядок з утриманням фінансового рівноваги досягнення поставлених цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад в оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства внесли відомі вітчизняні та закордонні вчені: І.О. Бланк, Є.Ф. Брігхем, Д.К. Ван Хорн, В.В. Ковальов, Г.В. Савицька, А.Д. Шеремет, Е. Хелферт та ін. Вирішення цієї пробле-

ми також знайшло відображення в роботах Г.М. Азаренкової, А.І. Гінзбурга, В.М. Гриньової, О.Є. Гудзь, М.М. Єрмошенка, В.А. Забродського, М.О. Кизи-ма, Т.С. Клебанової, Л.А. Костирки, В.С. Пономаренка, О.О. Терещенка, О.М. Тридіда та ін.

Аналіз наукових досліджень цих авторів виявив неоднозначність у визначенні поняття "фінансова стійкість", класифікації її факторів та методичних підходів до її оцінювання, які більшою мірою мають обмежену сферу застосування, зокрема, спрямовані на виявлення ознак банкрутства, рівня інвестиційної, приватизаційної привабливості, кредитоспроможності та враховують лише особливості майнового стану підприємства, його ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності, рентабельності, не зважаючи на статичні та динамічні риси руху капіталу – підґрунтя фінансово-господарської діяльності підприємства. Відтак існує потреба в розробленні інших та удосконаленні наявних методичних підходів до оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, результати застосування яких дадуть більш повну інформацію про їх рівень та дають змогу приймати якісно нові рішення щодо зниження ризикованості фінансово-господарської діяльності, підвищення її ефективності та забезпечення фінансового розвитку.

В останніх наукових публікаціях вітчизняні та зарубіжні вчені переважно звертають увагу на вдосконалення методики аналізу й оцінки фінансової стійкості підприємства, на стратегічне управління фінансовою стійкістю. Так, В.З. Бугай пропонує здійснювати оцінку фінансової стійкості підприємства на основі підходу, який включає уточнену методику розрахунку власного оборотного капіталу підприємства та передбачає визначення граничного рівня фінансової стійкості. С.С. Гринкевич обґрунтовує сутність управління фінансовою стійкістю підприємства як системи принципів розроблення і реалізації стратегічних рішень. І.О. Мазуркевич особливу увагу приділяє практичному дослідженню процесу оцінювання фінансової стійкості з урахуванням факторів внутрішнього та зовнішнього впливів. На погляд А.О. Шенаєва, важливим завданням є дослідження фінансової стійкості в банківській сфері й умов її забезпечення. Однак у зазначених працях не досліджують особливостей побудови та функціонування механізму забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємств та напрями їх вдосконалення.

Постановка завдання. На основі викладеного можна провести дослідження щодо дієвого механізму забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед зазначимо, що до основних факторів, що визначають фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, належить фінансова структура капіталу (співвідношення позикових і власних коштів, а також довготермінових і короткотермінових джерел коштів) і політика фінансування окремих складових активів (насамперед необоротних активів і запасів). Тому, з метою оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності, необхідно проаналізувати не тільки структуру фінансових ресурсів, але й напрями їхнього вкладення.

Аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких основних показників (коефіцієнтів): коефіцієнта фінансової незалежності (автономії); коефіцієнта фінансування; коефіцієнта фінансового лівериджу; коефіцієнта покриття процентів; коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами; коефіцієнта маневреності власного капіталу Так, Т.В. Белікова [1] фінансово стійким вважає такий суб'єкт господарювання, який придбає активи (основні фонди, нематеріальні активи, оборотні кошти) лише за рахунок власних коштів, та не допускає дебіторської та кредиторської заборгованості та розраховується вчасно за своїми зобов'язаннями. Ващенко Л.О. [2] стверджує, що фінансова стійкість – це такий стан грошових ресурсів, який забезпечує розвиток підприємства переважно за рахунок власних коштів, вказуючи при цьому на такі її ознаки: 1) платоспроможність та кредитоспроможність; 2) мінімальний рівень підприємницького ризику.

Колесникова В.М. [5] наголошує, що фінансова стійкість – це стан майна підприємства, який гарантує йому платоспроможність. Семенович Т.А. [6] акцентує, що мезофакторами фінансової стійкості підприємства є постачальники, споживачі, товари-замінники, потенціальна конкуренція, суперництво підприємств та промислові взаємовідносини. Дайновський Ю.А. та Корягіна С.В. [3] акцентують, що на фінансову стійкість впливає стан географічного, економічного, технічного, екологічного, правового та політичного середовища підприємства.

Шембель Ю.С. [9] виділяє п'ять груп факторів фінансової стійкості підприємства: технологічну, державну, економічну, культурну та демографічну. Водночас, він наголошує, що стан технологічної сфери характеризується зрілістю технологій, технологічними розробленнями та тенденціями; державної – державним регулюванням економіки, податковими важелями та політичними ризиками; економічної – економічним зростанням та рівнем інфляції; культурної – тенденціями в стилях життя та моди; демографічної – демографічними тенденціями.

На погляд Г.П. Скліяра, сутність категорії "механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства" варто визначити як систему форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких на підприємстві досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дає змогу підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу за збереження платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику [7].

На наш погляд, фінансову стійкість та платоспроможність як економічну категорію необхідно розглядати як комплекс певних економічних факторів, тобто це такий стан підприємства, коли забезпечується і конкурентоспроможність, і ефективність праці, і зростання обсягів діяльності. Отже, для характеристики фінансової стійкості та платоспроможності підприємств застосовують низку показників. Наведемо оптимальний алгоритм розрахунку показників з використанням статистичної звітності на прикладі умовного підприємства.

Табл. 1. Алгоритм розрахунку відносних показників фінансової стійкості

№	Назва показника	Розрахунок
1	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) (K _A)	Ф№1, р.380+р.430+р.630/Ф№1, р.640
2	Коефіцієнт фінансової залежності (K _Ф)	Ф№1, р.640 / Ф№1, р.380+р.430+р.630
3	Маневреність робочого капіталу (M _Р)	Ф№1, р.100+р.120+р.130+р.140/Ф№1, р.260+р.270-р.620-р.630
4	Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу (K _К)	Ф№1, р.480+р.620/Ф№1, р.640
5	Маневреність власних обігових коштів (M _В)	Ф№1, р.230+р.240/Ф№1, р.380+р.430+р.080
6	Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів (K _{ЗВ})	Ф№1, р.380+р.430-р.080/Ф№1, р.100+р.120+р.130+р.140
7	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами (K _{ЗО})	Ф№1, р.380+р.430-р.080/Ф№1, р.260+р.270
8	Коефіцієнт покриття запасів (K _П)	Ф№1, р.380+р.430+р.480-р.080+р.500+р.520+р.530+р.540/Ф№1, р.100+р.120+р.130+р.140
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (K _М)	Ф№1, р.380+р.430+р.630-р.080/Ф№1, р.380+р.430+р.630
10	Коефіцієнт фінансової стабільності (K _{ФС})	Ф№1, р.380+р.430+р.630/Ф№1, р.480+р.620
11	Показник фінансового лівереджу (Л _В)	Ф№1, р.480/Ф№1, р.380+р.430+р.630

Провівши розрахунок відносних показників фінансової стійкості підприємства за 2010-2012 рр., складаємо розрахункову таблицю отриманих даних за певний період часу. Так, ми побачили, що майже всі відносні показники фінансової стійкості мали тенденцію до покращення.

Табл. 2. Розрахункові дані відносних показників фінансової стійкості підприємства

Показники	2010 р.	2011 р.	Відхилення, 2011 від 2010	2012 р.	Відхилення, 2012 від 2011
Коефіцієнт автономії	0,43	0,37	-0,06	0,33	-0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	2,30	2,70	0,4	3,03	0,33
Маневреність робочого капіталу	0,62	0,49	-0,13	0,39	-0,1
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	0,57	0,63	0,06	0,66	0,03
Маневреність власних обігових коштів	0,45	0,55	0,10	0,98	0,43
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	3,60	2,02	-1,58	2,5	0,48
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,94	0,97	0,03	1,08	0,11
Коефіцієнт покриття запасів	1,49	2,00	0,51	2,2	0,2
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,44	0,48	0,04	0,72	0,24
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,43	0,37	-0,06	0,65	0,28

Джерело: розроблено авторами

Далі на основі цих даних ми запропонуємо для оптимального дослідження фінансової стійкості та платоспроможності провести рейтингову оцінку показників за методикою О.Д. Шеремета. У загальному вигляді послідовність проведення рейтингової оцінки показників за певний період часу така:

1. Вихідні дані формуємо у вигляді матриці $\|a_{ij}\|$, де за кожним i -м рядком записуємо номери показників, а за кожним j -м стовпцем – номери років. Отже, складається початкова таблиця вихідних даних.

2. За кожним показником, тобто за кожним рядком, знаходимо його максимальне або мінімальне залежно від спрямованості значення і виноситься в окремих стовпцях. Величини A називають еталонами.
3. Проводимо розрахунок елементів нової матриці $\|x_{ij}\|$, яка складається з нормованих величин відносно вибраних еталонів A :

$$x_{ij}^{\max} = \frac{a_{ij}}{A_{\max}} \text{ або } x_{ij}^{\min} = \frac{A_{\min}}{a_{ij}} \quad (1)$$

4. Знаходимо величини рейтингу за кожним j -м періодом часу:

$$R_j = \sqrt{\sum_{i=1}^n (1 - x_{ij})^2} \quad (2)$$

Отже, складаємо довільну вибірку показників і визначаємо елементи нової матриці $\|x_{ij}\|$ за кожним роком.

Табл. 3. Приведена матриця показників $\|x_{ij}\|$ для проведення рейтингової оцінки показників фінансової стійкості

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік
Коефіцієнт автономії (K _A)	1	0,86	0,77
Коефіцієнт фінансової залежності (K _Ф)	1	0,85	0,76
Маневреність робочого капіталу (M _Р)	1	0,79	0,63
Маневреність власних обігових коштів (M _В)	0,46	0,56	1
Коефіцієнт покриття запасів (K _П)	0,68	0,91	1
Коефіцієнт фінансової стабільності (K _{ФС})	0,66	0,57	1

Джерело: розроблено авторами

На основі розрахункової матриці знаходимо величини рейтингу фінансової стійкості і платоспроможності за кожним j -м періодом часу.

$$R_{2010} = \sqrt{(1-1)^2 + (1-1)^2 + (1-1)^2 + (1-0,46)^2 + (1-0,68)^2 + (1-0,66)^2} = 0,714;$$

$$R_{2011} = \sqrt{(1-0,86)^2 + (1-0,85)^2 + (1-0,79)^2 + (1-0,56)^2 + (1-0,91)^2 + (1-0,57)^2} = 0,687;$$

$$R_{2012} = \sqrt{(1-0,77)^2 + (1-0,76)^2 + (1-0,63)^2 + (1-1)^2 + (1-1)^2 + (1-1)^2} = 0,497.$$

Отже, провівши рейтингову оцінку фінансової стійкості і платоспроможності підприємства, ми побачили, що найменша відстань до еталону (тобто 1) була в 2012 р., що свідчить про покращення показників останнього року, тобто, за показниками фінансової стійкості найвищий рівень фінансового потенціалу спостерігався в 2012 році.

Висновки. З наведеного можна зробити такі висновки. Отже, провівши дослідження поглядів на фінансову стійкість і платоспроможність, дослідивши її значення на прикладі обраного підприємства, ми вважаємо, що питання забезпечення фінансової стійкості є актуальним та важливим, оскільки проведення аналізу на підприємстві дасть змогу керівникам приймати ефективні управлінські рішення з вибору стратегії забезпечення фінансового розвитку підприємства і приведе до стабілізації економічного стану та покращення добробуту підприємства.

Література

1. Белікова Т.В. Оцінка фінансового стану підприємств побутового обслуговування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.05 – "Економіка торгівлі та послуг" / Т.В. Белікова. – Х., 2006. – 20 с.
2. Ващенко Л.О. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 – "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит" / Л.О. Ващенко. – К. : Вид-во "Лібра", 2005. – 20 с.
3. Дайновський Ю.А. Фінансовий аналіз життєвого циклу підприємства / Ю.А. Дайновський, С.В. Корягіна // Фінанси України : журнал. – 2003. – № 10. – С. 66-75.
4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / К.В. Ізмайлова. – К. : Вид-во МАУП, 2000. – 148 с.
5. Колесникова В.М. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах реформування податкової системи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.02 – "Підприємництво, менеджмент і маркетинг" / В.М. Колесникова. – Х., 2002. – 18 с.
6. Семенович Т.А. Організаційно-економічний механізм стабілізації фінансового стану транспортних підприємств : дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.01 – "Економіка, організація та управління підприємствами" / Т.А. Семенович. – Кіровоград, 2005. – 213 с.
7. Скляр Г.П. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його удосконалення в умовах перехідної економіки / Г.П. Скляр, О.О. Педик. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://ukrcoop-journal.com.ua>.
8. Шульженко Л.Є. Удосконалення аналізу фінансового стану фармацевтичних установ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 – "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит" / Л.Є. Шульженко. – Луганськ, 2005. – 20 с.
9. Шембель Ю.С. Прогнозування кризового стану підприємства й обґрунтування комплексу заходів антикризового управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 – "Економіка, організація та управління підприємствами" / Ю.С. Шембель. – Д., 2002. – 18 с.

Городня Т.А., Кузык Т.А. Обеспечение финансовой стойкости и платежеспособности предприятия

Проведен анализ исследований финансовой стойкости и платежеспособности предприятий; рассмотрена важность обеспечения стойкости и платежеспособности; проведен анализ финансовой стойкости и платежеспособности избранного предприятия; проведена рейтинговая оценка относительных показателей финансовой стойкости предприятия по методике А.Д. Шеремета.

Ключевые слова: финансовая стойкость, платежеспособность, алгоритм, факторы, рейтинговая оценка, матрица.

Gorodnia T.A., Kuzik T.A. Providing of financial firmness and solvency of enterprise

The analysis of researches of financial firmness and solvency of enterprises is conducted; importance of providing of firmness and solvency is considered; the analysis of financial firmness and solvency of select enterprise is conducted; the rating estimation of relative indexes of financial firmness of enterprise is conducted on methodology of Sheremet A.

Keywords: financial firmness, solvency, algorithm, factors, rating estimation, matrix.

УДК 336.717.061:334.012.64

*Доц. Н.И. Волкова, канд. екон. наук;
доц. В.В. Волкова, канд. екон. наук – Донецкий НУ*

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗМОВ КРЕДИТОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Рассмотрены инструменты организации взаимодействий отношений предприятий малого и среднего бизнеса в процессе кредитования, проанализирована методика расчета кредитоспособности заемщиков, которой пользуется большинство отечественных банков, предложен комплекс механизмов кредитования таких предприятий: нормативно-правовой, организационный, финансово-экономический.

Ключевые слова: предпринимательство, малый и средний бизнес, методика кредитования, организационный механизм, нормативно-правовой механизм, финансово-экономический механизм.

Постановка проблемы. Как свидетельствует мировой опыт, в рыночной экономике функционируют как крупные, так и средние и малые предприятия. Анализ отечественной практики деятельности малого и среднего бизнеса свидетельствует о несогласованности в формулировке этой категории в законодательстве Украины, в работах различных украинских ученых относительно критериев, используемых для отнесения субъектов хозяйствования к сектору малого и среднего бизнеса. Такая ситуация приводит к тому, что роль таких предприятий остается недооцененной, хотя взаимоотношения малого и среднего бизнеса с банками являются один из рычагов экономического развития страны, потребность в детальном исследовании проблем и перспектив их кредитования – весьма актуальна.

Анализ последних исследований и публикаций по проблемам, которые рассматриваются. Анализ научной литературы по этой проблеме свидетельствует о том, что в Украине до сих пор отсутствует эффективный механизм кредитования предприятий малого и среднего бизнеса, который учитывал бы стремительное развитие отечественных банков и новейшие реалии украинской экономики в процессе реализации рыночных отношений. Вопросам, связанным с особенностями кредитования украинскими банками предприятий малого и среднего бизнеса, посвящены научные труды таких ученых, как З. Варналия [1], Н. Волковой [2], И. Волошина [3], С. Глущенко [4], С. Дмитрова [5], Р. Корцовский [6], Е. Карповой, Л. Чубаревой [7] и др.

Цель исследования – разработка на основе учета интересов банка и субъектов малого и среднего бизнеса комплекса механизмов кредитования: нормативно-правового, организационного и финансово-экономического.

Изложение основного материала. Как известно, в Украине не существует действенного механизма эффективного сотрудничества малого и среднего бизнеса и банков, который бы учитывал факторы кредитоспособности предприятия и заинтересованность банка в предоставлении кредита. Основным аргументом, мотивирующим отказ банков в выдаче субъектам малого и среднего предпринимательства кредитов, и одновременно препятствием в их получении является неспособность субъектов малого и среднего предпринимательства предоставить требуемое обеспечение. Кроме того, субъекты малого и среднего бизнеса непривлекательны для банков клиентами, поскольку не имеют так называемой "кредитной истории", наличие которой является своеобразным индикатором способности конкретного субъекта погасить кредит. Следующий аргумент для отказа – высокая степень риска невозврата кредитов, предоставленных субъектам малого и среднего бизнеса, поскольку деятельность указанных субъектов высокорискованная. С точки зрения банков, малый и средний бизнес по своей сущности больше подвержен неудачам при рыночных и иных экономических колебаниях. Кроме того, субъекты малого предпринимательства чаще всего неопытны и не имеют достаточного количества ресурсов, необходимых для того, чтобы выжить в периоды экономических спадов. Банки неохотно работают с